

„Twórcza szkoła dla twórczego ucznia”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZ LEKCJI

PRZEDMIOT:

PRZYRODA

TEMAT:

RODZAJE MAP

AUTOR SCENARIUSZA: **mgr Katarzyna Borkowska**

OPRACOWANIE ELEKTRONICZNO – GRAFICZNE :
mgr Beata Rusin

TEMAT LEKCJI

RODZAJE MAP

◆ CZAS REALIZACJI

---

2 x 45 minut

Odniesienie do podstawy programowej:

W zakresie celów kształcenia – wymagań ogólnych:

V. Obserwacje, pomiary i doświadczenia.

Uczeń korzysta z różnych źródeł informacji (własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów), wykonuje pomiary i korzysta z instrukcji (słownej, tekstowej i graficznej); dokumentuje i prezentuje wyniki obserwacji i doświadczeń; stosuje technologie informacyjno-komunikacyjne.

W zakresie treści nauczania – wymagań szczegółowych:

2.3 Orientuje plan, mapę w terenie, posługuje się legendą.

2.4 Identyfikuje na planie i mapie topograficznej miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu, określa wzajemne położenie obiektów na planie, mapie topograficznej i w terenie.

◆ CEL OGÓLNY

Zapoznanie z różnymi rodzajami map, ich treścią, przeznaczeniem i praktycznym wykorzystaniem.

◆ CELE SZCZEGÓŁOWE (w formie operacyjnej)

a) W ZAKRESIE WIADOMOŚCI UCZNI:

- ◆ definiuje pojęcie „mapa”
- ◆ rozróżnia rodzaje map (hipsometryczna, drogową, turystyczną, topograficzną, krajobrazową)
- ◆ podaje przykłady zastosowania różnych rodzajów map

b) W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI UCZEŃ:

- ◆ porównuje treść różnych rodzajów map
- ◆ odczytuje informacje z różnych rodzajów map
- ◆ posługuje się mapą
- ◆ uzasadnia na przykładach potrzebę posługiwania się różnymi rodzajami map
- ◆ wyznacza kierunki geograficzne na mapie
- ◆ odczytuje z mapy wysokość bezwzględną danego punktu
- ◆ projektuje legendę do mapy topograficznej
- ◆ planuje trasę przejazdu na podstawie mapy drogowej

c) W ZAKRESIE POSTAW UCZEŃ:

- ◆ dostrzega rolę, jaką w praktyce odgrywają mapy

◆ METODY NAUCZANIA

pogadanka, praca z mapą

◆ FORMY REALIZACJI

indywidualna, zbiorowa, grupowa

◆ ŚRODKI DYDAKTYCZNE

atlasy geograficzne, karty pracy, tablica interaktywna.

PRZEBIEG LEKCJI

◆ FAZA WPROWADZAJĄCA

---

1. Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie co to jest mapa, jakie są jej elementy, do czego służy legenda, jakie są rodzaje znaków topograficznych.

◆ FAZA REALIZACYJNA

---

1. Nauczyciel pokazuje uczniom różne rodzaje map i dokonuje podziału tych map:
  - a) ogólnogeograficzne – topograficzne , hipsometryczne;
  - b) tematyczne – drogowe, krajobrazowe, turystyczne.
2. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każdy zespół zapoznaje się z określoną mapą i po analizie treści mapy określa jakie jest jej przeznaczenie. W razie potrzeby nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów.
3. Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy z zadaniami do samodzielnego rozwiązania i prosi o wykonanie zadań 1-3, następnie wybrani uczniowie prezentują rozwiązanie.
4. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każda grupa wykonuje zadanie 4, następnie nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej mapę drogową, na której przedstawiciele grup zaznaczają kolorami własne rozwiązanie. Po zaprezentowaniu rozwiązań uczniowie mogą analizować, która trasa jest najlepsza i dlaczego (*najkrótsza, najdłuższa, najdroższa, najtańsza, komfort jazdy ze względu na wybraną drogę, itp.*)
5. Uczniowie w grupach rozwiązują zadania 5-6 z karty pracy.

◆ FAZA PODSUMOWUJĄCA

---

1. Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy.
2. Nauczyciel przeprowadza wśród uczniów quiz **Rozpoznaj, jaka to mapa?**
Wybrani uczniowie na podstawie podanych informacji rozpoznają rodzaj mapy.

Przykładowe informacje o mapie:

- Zawiera informacje o odległościach między miejscowościami.
- Dzięki niej zaplanujesz wycieczkę krajoznawczą.
- Przedstawia szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, położenie schronisk turystycznych.
- Przedstawia w dużej skali niewielki fragment terenu.
- Przedstawia ukształtowanie terenu za pomocą barw.

„Twórcza szkoła dla twórczego ucznia”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Przedstawia rozmieszczenie pól, łąk, lasów i sadów w terenie.
- Dzięki niej możesz określić czy region, w który się wybierasz jest górzysty czy nizinny
- Jest bardzo szczegółowa, znajdziesz tu wszystkie ważne obiekty występujące na danym terenie

UWAGI

Wykorzystano mapy: drogową i turystyczną z wyd. Nowa Era, topograficzną – z zasobów Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

◆ KARTA PRACY – Rodzaje Map

◆ Zadanie 1

Znajdź w atlasie szkolnym mapę hipsometryczną Polski i odczytaj w jakiej skali ją wykonano. Określ, ile razy odległości rzeczywiste zostały pomniejszone.

Skala mapy - .....

Odległości rzeczywiste zostały pomniejszone ..... razy.

◆ Zadanie 2

Odczytaj z mapy hipsometrycznej Polski zamieszczonej w atlasie szkolnym, na jakich wysokościach bezwzględnych są położone miasta:

Przykład: **Częstochowa: 200-250 m n.p.m.**

Kraków .....

Gdańsk .....

Poznań .....

Raczk Elbląskie .....

Jelenia Góra .....

Zakopane .....

◆ Zadanie 3

Na podstawie mapy hipsometrycznej Polski określ, w jakim kierunku względem Konina leży:

Szczecin .....

Inowrocław .....

Olsztyn .....

Opole .....

Białystok .....

Warszawa .....

Przykład: Łódź: na południowy- wschód (SE)

„Twórcza szkoła dla twórczego ucznia”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

◆ **Zadanie 4**

Wykorzystując fragment mapy samochodowej:

a) wyznacz trasę (posługując się numerami dróg) Wrocław – Karpacz, np. droga krajowa nr 3 z Legnicy do Lubina

.....

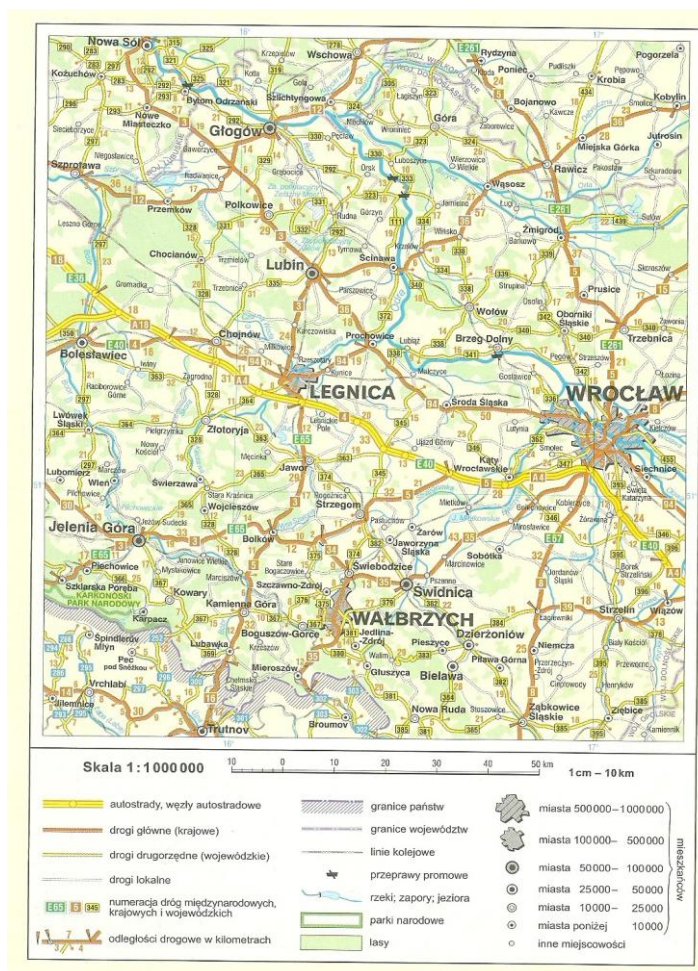
.....

b) wypisz miejscowości mijane na trasie i odczytaj liczbę mieszkańców tych miast

.....

.....

MAPA SAMOCHODOWA

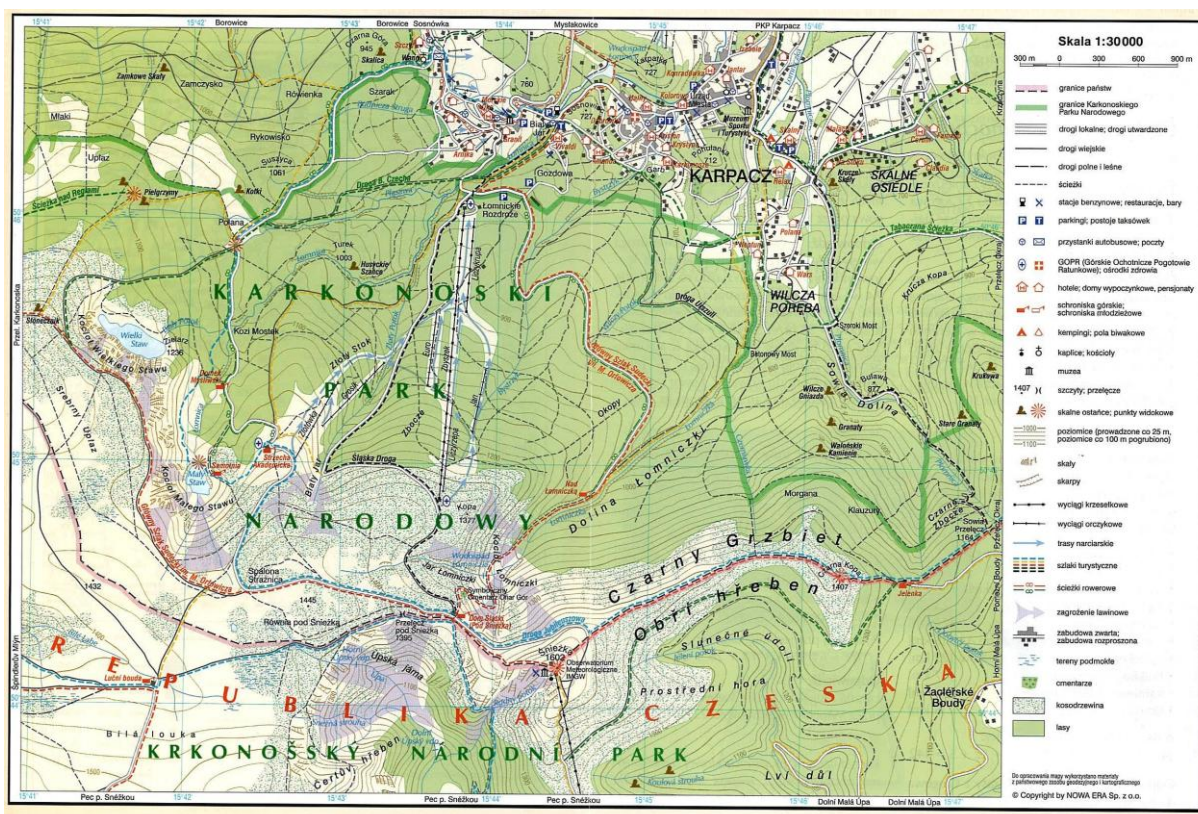
„Twórcza szkoła dla twórczego ucznia”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

◆ **Zadanie 5**

Właśnie w magiczny sposób przeniosłaś/przeniołeś się do Karpacza, mieszkasz w hotelu Szczyt. Na podstawie mapy turystycznej Karkonoszy, wyznacz trasę wycieczki z hotelu na Śnieżkę - najwyższy szczyt Karkonoszy. Wypisz atrakcje, które będziesz miał na trasie.

MAPA TURYSTYCZNA KARKONOSZY

◆ Zadanie 6

Na podstawie fragmentu mapy topograficznej Twojego regionu wykonaj polecenia:

a) Odszukaj na mapie swoją szkołę i określ, w jakim kierunku od szkoły znajduje się Jez. Budziławskie.

Jez. Budziławskie znajduje się na ..... od szkoły.

b) Odszukaj na mapie miejscowość **Osowa Góra** i odczytaj, jaki rodzaj lasu znajduje się na północny-wschód od Osowej Góry.

Na północny wschód od Osowej Góry rośnie las .....

c) Na mapie przedstawiono za pomocą znaków topograficznych różne obiekty znajdujące się w Twojej okolicy, zaprojektuj legendę do mapy.

LEGENDA MAPY:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

d) do podanych kategorii znaków topograficznych podaj przykłady :

- ◆ znaki punktowe
- ◆ znaki liniowe
- ◆ znaki powierzchniowe

.....
.....
.....
.....
.....
.....

„Twórcza szkoła dla twórczego ucznia”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MAPA TOPOGRAFICZNA

